

Ac pascha wissischehliga Augusta Keisera wehleschanu.

Nr. 4.

Sestdeena, 27. Jannar (8. Februar)

Maksa par gaddu: Mahjas weiss 1 rubl., pastes nanda 60 kip.

1873.

Mahdita jas.

Gekschsemmes finnas. No Rihgas: darba-laudatu vlasias — vahr juuru tschuzellu, — vuggas andele, — unmittelbar tezamam — vahr juuru tschuzellu, — enkurneke argobdaschana, — studentu beeb, swehli. No Wallas: vahr ballehm. No Alstraukes: dierdatatu beeb, torrogs. No Pehneburgas: wald, faspretschanabs ar Englandi, — Wahzu keisera un Persjas Schahfa weesofchanabs. No Maslawas: vahr Netschajewa noteefschana. No Smolenekas: negants grebka-darbe. Ahrsenmes finnas. No Wahzjas: likumu dohshana gartigneku deht. No Franzijas: Fronzijas partiju zibnischana. No Londones: vahr Napoleon. No Italijas: pahvesineku pretotschanabs. No Spanjas: vahr dumpineekem. No Konstantinepeles: saltans brauts us Widni. No Amerikas: Sandwitsch fallahni jauns lehnitsch, — wezzee Indoneeschi usmabzahs kolonistiem.

Jaunakahs finnas.

Par dseesmu sljashchana. Schaujamee rihti. Bilwelu staitlis wirs semmes.

Peelikuma. Issudidit funtrakte, ieb Letjas melderu tessa un taisutu. Ka salkus ferr un oiddenn. Grandi un sedi.

Gekschsemmes finnas.

No Rihgas. Atkal effam peedishwojuschi jaunu eeristi, par fo mums muhsu teizamam wezzalajam polizei-meisteram v. Reichard fungam japatiezahs. Lihds schim laudis, kas us darba gaidija, mehdsa us eelu stuhreem nostahtees un us darba-dewejeem gaidiht, kur daschureis gahjejeem schee ar faweeem darbu-rihkeem zettu aissahja un daudstrei iszehlahs newaijadsgs strihdis. Zaur to arri prasti algahdschi bij dabbujuschi nelahdsigu un neewadamu palammu, kad daschi tohs mehdsa nosaukt par „stuhrawihreem“ un tas jau tad bij tas pehdigais. Wifai schai nelahdsibai muhsu wezzalajis polizei-meisters schimis deenäts gallu darrijis ar to, fa prasteem darba melletajeem norahdijis to plazzi rähtuscha preefschä, kur tahdi strahdneeki warr sapulzetees un tur teem arr glihti benki irr nositti, kur tee us darbu gaididomi warr sehdeht. Schohs beokus palihds-

juschi sagahdaht tee dselsleeschanas fabriku fungi zatais polizei-meisters missus tohs, lam pehz tah-deem strahdneekem waijadstba gaddahs, luhds, lat nenemm wis tohs strahdneekus kas polizejas pa-wehlei pretti turredamees, wehl us eelu stuhreem atrohdahts, bet lat nemm tohs, lo atrohd rähtuscha preefschä us ta eerahdita platscha pee sfunstigahs uhdens-struhglas.

No Rihgas. Sche jau atkal sahl runnahrt vahr to dselsu-zellu, lo griss taisiht no Rihgas us Dubbulsteeri, Slohku un Tukkumu un zerre, fa tas isdohschotees gan, jo til ween wehl effoht waijadfiga wissaugstakas waldischanas wehleschana us to.

Rihgas ammatneeli taisahs schinnit gaddä notur-reht israhdischana, kur israhdihs sawu ammatu darbus un tadeht jau usaizinaschana pa awischm irr islaista. Termins us istahdamu leetu peemel-deschana irr noliks tihs 1mo April f. g. Patte israhdischana tilshoht atdarrita Mai mehnescha eefah-kumä f. gaddä. Berram us preefschu vahr to doht platschakas finnas.

— Rihgas kohpmanni schehlojahs vahr sawu andelt ar ahsemmehm, kas azzihm redsoht eijoht us leiju. Jau agraki tikkam stahstijuschi, fa labbiba un zittadas prezzes no Kreevihas nenahk wairs til dauds us Rihgu, bet pa dselszesseem us Lehnigsbergu Brühschös, jo turrenes kohpmanni to no Kree-wissennes saderr un ta few to andelt peewell, — fa Rihgas kohpmannaeom janossatihas ween. Schi skahde finnams, ne-aisnemm kohpmannus ween, bet arri muhsu nabbagus rohl'pelius, lam darbs un

maise zaur to suhd. Ihpaschi labbiba un linni gauschi mas no schejenes tikkuschi iswesti. Lai war-retu skaidraki redseht, ka andele masumā gahjuse, tad tē 5 tuvakohs gaddus fastahda, ka israhda, par zik leelu naudas wehrtibu Rihgā prezze zaur andeli gahjuse.

1868	gaddā	par	38,749,759	rubteem
1869	"	"	48,970,850	"
1870	"	"	63,817,072	"
1871	"	"	69,778,907	"
1872	"	"	48,632,546	"

Linnu andele pa teem pascheem gadveem bijuse tahda, ka zaur zaurim rehkinajohit lihds 300,000 un wairak birkawi no schejenes aiswesti, bet isgahjuschā gaddā tilween 162,476 birkawi.

— Pagahjuschā svehtdeenā, 21mā Janwar „Pawaffaras beedriba“ sawus pirmohs gadda-swehtkus itt preezigi un gohdigi noswinneja Latweeschu heebribas-nammā. Plaschakas sīnas pabr to mums apsohlitas us preefschu.

— No Maskawas leelabs isstahbischanas komisfijas teek sīnaohits, ka Rihgas Enkurneeku-a-māts apgohdahits ar leelo fudraba medali par weenu māsu laiu, tur daschadas eerikteschanas klaht, ka eukurus jo labbi iszelt no uhdens.

— 21mā Janwar Lehrpatā sawus 50 gadda-swehtkus swinneja studentu beedriba, kas fauzahs lahm us weefoschanohs bij nanahkuschi dauds zitreisseji studenti. Arri tē Rihgā Wehrmannā dahrsa traftteert bij sapulzejeschees daschi, kas agrak schahs brahlestibas beedri bijuschi, un lee tē draudfigi to peeminas-deenu noswinneja.

Deo Walkas. Pa pagahjuschahm svehtku dee-nahm tē pahri frohgōs bij balle istaifita, tur lat jaunelli un jaunelles warretu pavanzotees un tur ir pat ruggu-puheteju musikhis netruhka. Bet dīrd, ka starp teem preeku hauditajeem pawissam mas bijuschi no semmju laudim. — Preeks to dīrdoht, ka Latweeschi sahf atstaht tahdus frohga preekus un ka daschi wezzali ne par ko nelaisch sawus behrnus us frohga balli, ewehrodami, ka behrmeem nam nis weffeligi un derrigi tahdi preeki, ko frohgōs bauda. Vahrstinnu daschu püssi, tur agralōs laikōs svehtlōs un svehtdeenu walkarōs frohgi bij ka peebahsti ar tahdeem bassineeleem, ka daschu brihb' zetta-gahjejs pawissam newarreja tikt klah tē pee frohdfineeka. Tag-gad warbuht til tee istenee frohgu mihtotajt tohs wehl apmelle, bet ne sīnas wairs tur nāw no tah-deem jaunekleem, kam sawas jaunibas gohds irr mihtsch. Schee frohga balli atstahdami, fa-eet kahdā zeemā, tur us to irr ruhme un tur jaunekleem nāw tauns eet, — tur tee gohdigi palusjeahs; jo tur nedīrd tahdus besgohda wahrdus ka frohga, tur daschs wezzais, woi kahda bahba un arri daschs jaunellis, sihwa peewilkuschees, nedī par gohdu nedī taunu ko behda. Tadeht wehlamees:

lat pee muhsu tautas sell tas eerabbums, paschi mahjā few gohdigus preekus sagahdah tūn nefad wairs frohgā grebzigus preekus melleht.

K. M.

Deo Aisfrankles. Pagahjuschās seemas-swehtlōs tika Aisfrankles „dseedataju-beedriba,” Baldau lunga lohris, ar leeleem preekeem pahristeigts, tā, ka schi deena tam ilgi paliks peeminaā. Aisfrankles zeenigs leelskungs Baron Schoultz von Ascheraden minnetam dseedataju lohrim dahwinaja jauki isgrefnoth farrogu. Scha farroga widdā redsama skäisti mahleta bilde, kas nosihme wezzo Latweeschu „Lihgo-deewu“ un tam appaeschā seltiti raksti norahda Aisfrankles dseedataju beedribu. Leelskungs labprahfigi wehl issazijis: wiasch no sīds wehlejohit, ka beedriba kapitoohs un ar ahtreem sohleem us preefschu dohtohs. Dseedataji sawam leelam lungam no sīds pateiza un apfohlīja ir us preefschu pateizigi buht.

J. W.

Deo Pehterburgas raksta, ka ta 3 gaddus no weetas turreta safpreeschanaahs starp Kreemijas un Anglijas valdischanahm par Widdus-Vsiju, taggad effohit pabeigta. Safpreeschanaahs effohit turreta pahrturrenes rohbeschahm un tā abbahm walstehm sawā starpa tē ja-isturrahs; wiss effohit isdeweess labbi.

Deo Pehterburgas sīno: Avise „Golos“ stahstoht, ka Bahzijas keisers us Pehterburgu ne... „...“ apūn ucynefi, vēt Vlaija un tas 10 deenas Pehterburgā usturrechotees.

Deo Pehterburgas 22trā Janwar raksta tā: Persijas Schahls (jeb Lehniasch) Nasreddins nahloshā pawaffara braufchoht pee mums us Pehterburgu fehrst; tam lihds buhchoht diwi printschi un 50 pawaddoni. Schē Pehterburgā pa to weefoschanahs laiku Schahls pats lihds ar 20 pawaddoneem dabbuchoht dīshwohl seemas-pilli (eremitahschā) un tee zitti peemittischoht Demut weefu-nammā, ko preefch tam istaifischoht gattawu. Ta buhchoht patte viema reisa buht, kad Persijas valdineefs isreiso us sweschahm semmehm. Wiana issuhihts ministeris, kas bijis tē Pehterburgā to weefoschanohs pasinnoht, jau atkal aishrauzis us zittahm walstehm, wissipmat us Berlini, tur tad schahls pats wehlak arri us weefoschanohs brauks.

Deo Maskawas. Tas sīnams fleplawa Neschajews, kas to studentu Iwanowu bij nokahvis un vats us ahsemmi aishbehofis, no kurrenes to atkal pahrvedda, tas tika 23schā Dezember us Maskawu aiswestis un teesahm nodohts us noteeschanu. Taggad teefas ar wianu beigtas un 10tā Janwar Neschajews Maskawā noteesahs us 20 gaddeem pee gruhta zetumneeku darba.

Deo Smolenskas gubernijas sīno bresmigu notifikumu, kas Dezembera mehneschā eefahkumā tur notizzis. Jelnijs un Mossalskas aprīku rohbeschās, Snopotka zeemā dīshwojohit semneeks, kas atrafnis un tas jau labbu laiku prezjoht vēž tāh-

das semneeka atrafnes, das tomehr negribbejuse pee scha eet tadeht, ka schim 3 mäsi behrni. Atrafnne pehdigi dewuse tahdu padohmu, lat schis tohs behrnus noskappejoht. 6. un 7. Dezember bij aufstas deenas, ar 15 gräfdeem falla un leelu wehju. Tehws eejuhdsja srgu, celiska waschäss farwus 3 behrnus, furru wezzakais bij meitene no 12 gaddeem un brauza us mescha. Mescha winsch uskuhra ugguni, nolikka behrnus pee ugguni un pats brauza tahsal, teildams, ka malku waijageht zirst un tad nahlschoht drihs at-palat, bet laikam oisbrauza pee farwas bruhites. Behrni sehsch un gälda us tehwa, kamehr ugguni isdseest un tumsch mettahs; behrni brehz, bet ne-weens tohs nedfird. Up to laiku gaddahs behrnu mahtes brahlim zeure to paschu meschu eet; tas dsird behrnu balsis un tahs pascht. Winsch sahf us to pufi eet, bet mahau-tizzigam buhdam, tam eelriht prahä, ka laikam spohlojohit un tadeht steidsahs probjam us mahjahn, lai gan fids tam naw meeriga. Mahjä tas isstahsta mah-tei, ko meschä dsirdejis un schi wiann apmeerina. Winsch leelahs gulleht, bet ir sapni wiannam tahs behrnu balsis dsirdamas. Breeksch gaismas winsch steidsahs pee farwa schwahgera un to jauta, kur wiann behrni? Tas atbild, ka swescheem laudim nodewis glabbaßchanä. Kad nu winsch tam usstahj, lai taß faska, kam un furra zeemä tohs behrnus nodewis, tad tas pee wahrdia sauß lahud laimian zeemu. Behrnu mahtes brahlis steidsahs turp, bet tur ne-weens no teem behrneem ne ko nesinn. Winsch bronz atpalat pee schwahgera, net in zeema-wezzalo un leezineekus lihds un tad steidsahs meschä us to weetu, kur tai deenä preeksch tam tahs behrnu balsis dsirdejis. Tur arr atrohd tohs behrnus pee semmes gußoht nosalluschus. Wezzakais behrns, gribbedams jounalohs glahbt, bij teem lizzees wirsu un pahr teem farwas drehbes isplattijis. Bet patte schahda karsta mihlestiba nespehja paglahbt, ko tehwa zeet-fidiba bij pohtam nodewuse.

Ahrsemmes finnas.

No Wahzijas. Leelaka politika te wehl ar-ween irr tee likumi pahr garrignecku un basnizas norohbeschoßchanu. Un ar to eet deesgan gruhti; jo ka jau fazijam, paschä runnas-wihru pullä irr dauds tahdu fungu, das wezzahn eerashahm zeeti peelippuschi un tadeht dohma, ka waldischana nu gribboht wissas tizzibas faites atrafisht un isahrdiht un basnizas apgahst. Winni gribb to peerahdiht, ka tizziba ween effoh, das laudis wehl saturroht, ka tee Deewam un waldischana paßlaufigt. Sinnams, to jau waldischana arri neleed, bet winna til gribb to astahdinah, das til wezzem laileem peederreja un schinnis laikos, kad lauschu buhschana un faschwe zittabi pahrwehrtsehs, wairs nebuht nederr un gaifmai irr par lawelli. Ihpaschi tattohu basniza irr ta, das fewi par to nemaldigo turr' un to-

mehr kafis labbi deesgan saproht, ka tee dumpji das plohsahs Italijsä, Franzija, Spanija, Mexikä un Deenwiddus-Amerikä, pa daskai zaur preesteru usmuffinaschanu ween zehlusches un ka dauds weetäss preesteri paschi mettusches par dumpju waddoneem. Pat taggad Schlesija tattohu preesteri isladuschi rafstu, das fleppenibä stary laudim teek is-plattihts un kur tee laudim gribb eeteikt, ka waldischana gribboht tattohu basnizu pawissam isnihzinah un flubbina tahdai buhschana ar wissu spehlu pretti turretees. — Lai nu us preefschu waldischana tahbus dumpineekus weeglast warretu sawaldiht, tad ta taggad gribb eetafisht stipras rohbeschas un nospreest strahpes un sohdu wissadeem pahrkähpe-jeem, lai tee buhru woi nu no laizigas ieb garigas kahrtas buhdami.

— No Danzig pilseftas finno, ka is Walkara-Pruhsijas laudis leeleem pulkeem aiseijoht prohjam us zittahm semmehm. Franzija ween sinnams, ka lahdi 596 tahdi, kam farra-deenests ja-usnemm, bes sinnams no Pruhssijas aiskeedami, schim deenestam ar rahwusches. Ne-effoht arri wis masais pulli, das ar pascham iogahjuschi un das neween gruntnekeem par leelu skahdi, bet arri farra deenestam par pohtu, ja ne-atraddischoht padohmu, ka tahdu nebuhschanu apturreht.

No Franzijas. Franzija wissa buhschana ar-ween ta ka gaisa karrajahs un ne kam naw ihstena pomatta. Jau finnam, ka ar tahm waldineeku par-tejahm eet un lahdas zihnschanahs tahm irr zittai prett zittu. Bet lahud gallu schahs strihdes un zihnschanahs nems, to laikam til ahri wehl nepee-dishwosim, tadeht, ka Wahzijas farra-spehla pulli wehl irr Franzija un tapehz ne weeena parteja ne-edrohshinajahs ar warru lahjäss zeltees. Tadeht nam wis jabrihnojahs, kad dsird, ka winni lohitt kahrojohit schohs nepatihsamohs weesus dabbuht few no kafla un ranga naudu lohpä, ka warretu Wahzijai to farra skahdi aismalksaht. Kad tas buhs notizzis, tad yasaule alkal deesgan dabbuhs dsirveht, ka Franzija ees. — Taggadeja republikas waldischana ne-stahw wis meerä un puhsajahs weenadi ween farra-spehlu trahit un rihloht. — Karra-ministers gribboht til taht tilf, ka jau nahloschä April mehnesi Franzija buhru wissmosaf tschetras leelas armijas ar 100,000, woi 110,000 farra-wihreem. Etienes farra-rihlu fabrik us waldischanas apstellefchanu teekoht stipri strahdahts. Laijohit tur ildeenas gat-tawas 600 lihds 650 schassepoh flintes un buh-schoht arr lihds 700 gabbalus pa deenni sagatta-woht. — Zittas finnas taggad daudsina, ka Napoleona familijas lohzelki ne-effoht wis weendis prah-tos farwa staryä. Prinzis Napoleons, Italijsä Leh-niaa snohts, tihlojohit leissera gohdu preefsch fewis, kad til ween buhru Franzija til labba, winnu taß gohda zelt. Winni Familijä ne-effoht wis das likums, ka dehls manto trohni no farwa tehwa, — bet to mantojohit das wezzakais familijas lohzellis.

Un winsch, sinnams, irr dauds wezzaks pahr leisera dehlu. Turlaht schim prinzipi wehl ta libbele, ka winsch no Franzijas pariffam israidihts ahrā un nedrihkfst wairs tur parahditees un pahr to nu taggad teek westa prozeesse, kas laikam arr tik ahtri nebeigsees.

No Londones raksta, ka wezzais Napoleons diwi mehneshus preefsch fawas mirschanas ar kah-deem Amerikanescheem, kas Weigt falla dsihwo, no-taijijis kontrakti, ka schee winnam us Franzijas reh-kena 270,000 mahrzinas sterlinu leeneschoht, no ka warr noprast, ka winsch zerrejis, reis atkal Frantscheem par leiseru usmestees. No ta laika gan jau zitta no fchahs aisenetas noudas tikkuse atdohta, bet wairak gan buhschoht eekrittuse tai alkā, kam dibbenia ne kahda nam.

No Italijs. Kamehr no laizigas waldischanas pusses te dsihrahs Napoleonam peeminnu zelt, tamehr atkal garrigneeli strahda schai nodohmai pretti. Daudsina, ka pahwests bissapeem parwehlejis, tizzigohs peelohdinah, ka lai schee ne grafsha nedoh-doh preefch tahs peeminnas- jeb gohda-stabba, tapehz, ka tas nomirris leisers kahvis pahwestam semmi nonemt un ka arri zaur winna ween wissa Italiya warrejuse saweenotees sem weenas waldischanas. Zitta awise wehl fakkoh tā: Napoleons III. gan isdaudsinajahs par basnizas, pahwesta un apgaismoschanas aisslahwetaju, bet pehz pateesibas winsch bij stuhrgalwigs basnizas, pahwesta un gofmas eenaid-neeks; winsch dsinnahs isnihzinah to kristigu gaismu un tahs weelā isplattiht to mohdes-gaismu, kas us dumpja pamatteem dibbinata. Winna gohda-kahriba winna dsinna, ka winsch, tad us Franzijas trohna bij tizzis, tihkoja wissai pasaulei sawu prahrti us-speest. Telslaht winna speeda divejadas ruhpes: weenas, ka winsch ar warru par leiseru bij usspeedes, tad jau warreja dohmaht, ka winnam ta warra ilgi nepastahweschoht, jo tee zitti Eiropas waldischini winna tik ta pa garru laiku par Franzijas leiseru atsinna, tad zittadi newarreja, un tadeht warreja dohmaht, ka tee winnam ne fur valihgā ne-ees. Un ta orri notiška. Kad pee Sedanas winsch kitta un Franzijas trohni pasaudeja, tad zitti waldischini kahwa orri ta notišt. Ohtra leeta irr ta, ka winsch bij kattoku tizzibas jauzejs. Ja winsch buhtu tā ihstens kattolis Italijai valihdsejis, tad sinnams winnam peenahktohs leela gohda-peemina Italija, — bet-winsch, ka jau saazzihts, bij jauzejs un gribbejis pahwesta waldischanu pariffam ispohstiht un neap-dohmajis wis, ka tas leelums kattolu Italija effoht ihsteni kattoki, kas us tahdu wihi Napoleonu us-flattijuschi par Deewu rihksti. Baur sawu valihdibu Italijai tas tikkai besdeeribu un smaggus parradus uskrahvis. Pahr wissu to basniza tikkuse wojata un winnas galva no sawa ihsta waldischanas-trohna nogahsts. Wiss launalais darbs te effoht tas, ka Italija zaur Nohmas netaisnu pa-

nemchanu wissahm tautahm launu preefschishmi dwuse; jo ka pahwesta buhschana effoht wissu lat-tofu daska, ta tad tee ar to leelaku teesibu nelā Pie-montesch, warroht Nohma eelaustees un wissu atkal isnihzinah re.

No Spanijas. No schejenes arween wehl nekahdas zittas sinnas newarram doht, ka tik pahr dumposchanahm. Osrid, ka Karlistu dumpineeki jau effoht gan darrijuschi pehz tahs draudechanas, ko general-komendants Eskiros isfluddinajis un daschi dsess' zetta kalpodami jau tikkuschi noschanti. Pastes buhschana tik nedrohsha polikkuse, ka no daschahm pusehdm jau pagehroht, lai no Madrides līhds walsts Deenwiddus pusi eetaisohit juhras-pasti. — Kehnina karra-spehla angstakais waddons gan bij islaidis stanu, ka wisseem teem dumpineeem, kas now nekahbus breefmigus warras-darbus pastrahdajuschi, tikkuscht peedohts, ja tee astonu deenu starpā pee kahdas kehnina karra-teesas peeteischotces, — bet tas mas ween tizzis wehra līkts. Labbals padohms gan buhschah tās, ko taggad eesahkuschi, prohti, wissus birgerus apbrunnojohit par milizeem. — Bet dumpineeku harri arr eijoht wairamā un tee flep-peni preefsch fewis derroht karra-wihrus, teem bag-gatu rohlas-naudu dohdam i un leelu lohni sohli-dami, un kas ar to laujotees fewi apmahniht, tas winna naggōs eelschā.

No Konstantinopeles siano, ka sultans arri effoht nodohmajis nahlofchā waffara us Wihnes israhdischanu reisohit un pa to laiku, kamehr mahja nebuhschoht, waldischanas warru usdohschoht sawam dehlam Jussuf Izzedin.

No Amerikas siano, ka Sandwitsch fallas few jaunu kehnian dabbujuscas. Effoht to prinzi Willem Lunalio, Honululu fallā, weenprahrti par kehnian isfauskuschi un drohshchi zerre, ka arri līkumu-deweju sapulje to buhschoht apstiprinhāt. Schis jaun-eezelts prinjis effoht Amerikas sabeedrotu walstu draugs, un tadehk schihm walstehm, kas paschas tihkoja tahs fallas peefawinah, nu jadohdahs meerā. Englandei, sinnams, nu firds paleek meerigaka un tee salta, ka winneem effoht weena alga, kas ta nomirruscha kehnina trohna-mantineeks paleekoht, kad tik ween Amerikanescheem ne-effoht isdeweess, tahs fallas dabbuhit sawā warra. Anglijai, sinnams tad Amerikas warra buhtu gluschi zetta, jo Anglijai taggad wehl pahr Australiju tahda warra tā pahr Riet-Indiju un sawu warru wiana labprahrt negribbetu wis saudeht. Angli arr daudsinaja, ka Amerikaneschei us to tihkojohit, ka lai tas prinjis, kas labbi mahjihits un ihsti par kehnian derrigs, us trohna netiktu, effoht jau 1000 dollarus isföhlijuschi teem padohmeekeem, kam peekriht kehnian apstiprinhāt, lai schee gahdajohit, ka ne wis tas prinjis, bet ta wahprahrtiga prinzeesse Rutte teekohit par kehnineen zelta. Skaudiba atrohd wahrdus un cemeslus wissur deesgan!

No Amerikas sabee drothm walstehm.
Siano, ka Oregon walste wezzee Indianeeschi atkal
usfrichtoht Eiropeschu kolonisteem un schee sawus
dsihwoltus astahdami, behgoht slantes glahbtees. —
Naw neeka leeta, schahdu paganislu Indianeeschu
usmahschanaahs, jo winneem tahds sahtanisks eerad-
dums, ka eenaidneekam, ja to arri pagallam neno lauj,
dsihwam nodihra galwai ahdu ar wisseem matteem,
un jo wairak tahds tahdas galwas ahdas eemanto-
jis, jo slawenaks farra-wihrs tahds. — Indianee-
schi leelo eenaidu turr' tadeht, ka Eiropeschu arween
wairak eet winau semme eelfchâ, noaemim teem tahs
labbakahs weetas un scheem pascheem arween dsit-
taki ja-leen meschôs eelfchâ. Tad nu weens oh-
treem irr un paleek muhschigi eenaidneekti.

Jamaskahs finnas.

No Denjorkas, 24. (5. Febr.) Sandwitsch fallu lit-
lumu-deweju ministereja prinzi Lunalis var lehnina is-
fluddinajuse. Ministerejas leelaka daska irr Amerikaneesch
Ahrigu bnhfchanu ministeris irr wahedt Bisbops.

No Atehnes, 22teq Janw. (3. Febr.). Samos fallâ
semme pahrschâkhrushehs, zur lo dauds zilweti gallu dab-
bususch. Slahde irr leela.

Var dseesum sijoscham.

Wezzös laitsö Latweeschi ehda pellawu maist. Atgah-dajohs wehl labbi ta brihscha, kad weens 20 dalderu leelas mahjas saimneets leelidamees ruddeni fazzija: „kas man nu koisch! man scho gaddu 15 puhrn mehtatu rudsuklehti.“ Scho laiku, paldeews Deeram, laubis ehd ne-ween tihru maist, bet arri dabbu, ja ween melle, tihru barribu dwelhelei un garam basnjaz, flohlas un grahmataas. Ja lauds eedohmatohs muhfu deenäs pellowainu garrigu maiji preefchä list, tad jau fijataju un wehtitaju netruhfs, kas fazels lehrumu un wehju, un to notifkumu kandis is-pantiks, lai tee teesa tahdus netaisnus saimeneekus. Tahdi wehtitaji irr laika rakki. Daschi blehscchi, kas lisskumeem issprussla, zaur zeitungahm irr panahlti, satramditi un no launa bildamees valitsuschi rahmati. Ja laika rakki, jed zeitungas, sawu darbu darra ar sinnu, ar taisfuibu, tad par to wisseem gohdigeem zilwikeem jappreezajahs. Bet ja tahdi fijataji jauz sawas pellawas tihra labbibä eefschä, tad ja-behdajahs, ihpaschi tad, kad wiini aif swescheem, peenem-teem waherdeem, wai arri aif lahdeem bohilstabeem paslehp-jahs. Tad zits neatleek, fa flusfu zeest, wai aifbildinatees un pretti runnaht, ihvaschi tad, lad ta leeta svarriga. Bet lad nu ta pirma raksta isdeweis prettirunnas nepee-nemm schahdu wai tahdu eemeslu deyt, fa tad? — — —

Balt. w. 46. num. p. g. atrohdahs gabvals, parafsihts no „Klnn.” par dseefsmahm un dseefaschanu. Ar to mahzibū jeb teorij, fo tur laffam, warram buht gan drisj weenā prahā til tahu, ta wiwau farrohtam, un zerrejam, ta tas, fo jamus wallodas deht warribuht gluschi nesaprohtam, arri buhs derrigs. Pehz taks mahzibas, ar fo laffitajus griss pazelt us fawa stahwolka, Klnn. t. parahda, tas schinni loulā iau padarrihts un la wehl mums truhst. Wissu pehdigi Klnn. t. nu arri sija un wehti Dseefmu rohtas pirmo dastu. Bahrsfattas deht schlkrisim scho darbu us trim lugam.

1) „Kln.“ lungam daschas dseesmas nepatih: ne ejoht deesgan dedsigas, truhsthoht garra u. t. pr. Par to now lo haunotees. Wiss newarr wiisseem patikt. Par patischau, garschu im smekki strihdertes irr westi. To jau wezzee Rohmneest aisanuschi. Us winnu spreeding mehl

ſcho labbu deenu mehds atfaultees. Bet ta „aylamiba un-
neſapraschana,” lo „Klin.“ l. weenai dſeefmai peemeltis,
ta winaam welsjaparahda. Gohda wiſri ar tahdeem al-
mineem par welti nemehatajabs. Kad Schillers ſawu dſeefmu
par baſnizas pulſtini bij iſlaidis laudis, tad weena augſti-
mahzita wihra mahſa newarreja deesgan ſchai dſeefmai iſ-
ſmeet. Schodeen wiſſi behrni wiκku mahzahs no galwas.
Klopſtocku pawaddija uſ kapeſtehu ka kehunu, un taggab
pehz 70 gaddeem wiſſeſh ir — aifmirſts. Ta eet ar pa-
tikſchanu, ta eet ar paſaules gohdu un negohtu. Ne wiſſi
pahtulkojumi dſeefmu rohtā iſdewuſches. To jan ſinna-
jahm, pirms Klin. l. muhs par to pamahzija ka 1871. g.
Mahj. w. 18. num. ar mas wahrdeem aifnemts. To ſin-
naja bes mannis arri z. bißkapa tehw's Ullmannis, goh-
dats dſeefmu meifters. — Bet kas dohs uabbagam ar lee-
lajeem gabbaleem ſchaut! Jawahra aſaids ar uhdeni un-
jagaida, tamehr Klin. l. mums dedſigakas pantas un-
teſtas peeschfir.

2) Alm. fungam irr par brihnumu, ka tals dseefmas par Hoferi, Blücheru un Tahrawas Anniku usnemtas. Par ſchō brihnumu man arr jabrihnahs, jo ween lappu atpalkak Alm. I. pats ſalata: „Wahzeeschi dewuſchi Aubera Frantschu un Händela Angku (!) kompoſizijahm Wahzu teſtſas; Kreewi pahtulkojuſci Mozartas operas ſawā wa-lodā, ſadeht tad bij Latweeſcheem ar flavenahm, jaufahm zitu tantu wihrū dseefnahm ſwescheem palift, tad tur klacht ſchahs flanas irr lihdsellis, kas wifas tautas, kuras tak irr lohpā zilwezidas weena familija, jo zeefchal ſaweno?“ un t. pr.

Laifniba, Kinn. l. Kursch prahlangs wihrs te ware pretit
runnah? Bet — ohträ pußē laßam: „Kadeht tad Lat-
weecham Wahzu generalis (Blüchers) jausslawe un wina
leeliba (!) jaapdseed? Andreatsa Hofera, ta dedsigi tehwi-
jas miifikotaja, apdseedaschana buhru gan alsbildinajama,
ja Latweeschu tauntai, preefch kuras schahs dseesmas ih-
paschi gahdatas, nebuhtu Hofera littens gluschi fwesobs, un
ja wina sinatu, so pec teem wahrdeem „Passeire, Inspruka,
sturme un smilschu fainneets“ dohmacht. Arri Latwe-
scheem naw ne weena midutschä, so fauz „Tahrawu.“ Ko-
tadeht lai Latweets par Tahrawas Anniau sina?“ Ta-
Kinn. l.

- Nu, mīkst lassītoji, wai tas naw diwejads swars? wai tas naw diwejads mehrs? Wai nu Latveeschi us reis tahdi nešinataji palīksličhi? wot nu us reis iahdi bauri tee pašči kautini, preečch ka Juhš, Klm. ī., sawu roštu par dseefmābt un dseedaschanu jaunā, augstā wallodā rakstījuschi, kam Balt. w. stahsta par analogiju, hipotezi, konkurenzi, analīž un zittahm tāhdahm augstahm leetahm? Wai nu us reis tā kritiķi tee pašči Latveeschi, ko es pebz Juhseju spreduma esfoht aplaitinājis, kad 1871. g. eedrohschinajes par Latv. tautas mēldi a eem Latveeshus pamahzīht, kā tas Mayj. n. ua Avises num. 18. un 16. lassams, lai gan neweens preečch mannis par to leetu nebija ne wahoda runnajis, kaut lau gaddu šinteku pagājuschi? Wai muhsu tehvi nepeedīshwoja „Spreantschufarru?” wai ta laila soldati neaīsgahja us Parīzī? Wai Wahzemmes faule neballinga to vihru kautus, ko Latveeshu mahtes fawā siebplā bij austiejschais? Un ja nu dseedataji, no turreem leela puſſe gan missi siehloti un mahzīti, daschā pulšā no Blücherā, Hofera un Tahravas Annīas ne kā nešianatu, par to tad dseedataja waddoram irr mutte? Wai tas newarr, pirms dseed, par to leetu ūnsnas doht? Dseedataju waddona prenabkums irr, wiſſadā wiſſe dseedatajus us latru gabovalu fatalīht. Ja tā darra, tad Latveeschi redsēhs, kas zittahm tautohni irr par wiſſiem, kā tābs vīnākus gohda. Sālliņš apdseedājis Grieķu deewus, Izbilus dsehvīves, Helme apdseedājis Velsagaru, Nāvoleongā arenuadeeris un Kohēšonu ūnpārītū ūtā tābs

dseesmas nohtes. Bet Latweescheem jatuer mutte!!! Dsee-dohrt jan mehs neapdseedam ne Wahzeeschu ne Wahzeetibas, bet zilwela leelus darbus, ko winsch ar Deewa palihgu zitteem par labbu isdarrijis. Dseedohrt neapdseed Wahzees-tes, bet opdseed slipru, fwechtu mihlestibu, weena alga, wai flung, kur Tahrava, wai ne, un kā lassam, tad jan pascheem Wahzeescheem par to strihde, kur un kas Tahravas Annina bishuk. "Wissas tautas kohpā irr zilwezi-bas weena familija." Lee irr Juhsu paschu jausti un pa-teef wahrdi. Pehz Alnn. I. rekhina mums nepeenahs muhsu behrneem ne par Mobsu stahstift, ne par Abraāmu, jo tee nebija Latweeschi, bet — schihdi. Operes Alnn. I. jan atlauj, bet wai tad Kreews p. pr. pahrtalisa Mozarta Don Juanu par Kreewu? wai tas nepaleek Spahnets pehz dabbas, pehz drehbehm, pehz tikkumeem un — netik-lumeem? Wai operes tessies leelā wehrtē stahw? „Ja mahrdi ire til dummi, fa jalauahs fazzhi, tad dseed, un ta zef-fahs opere.“ Lai Wahzeeschu paschu par ohperehm leejina.

Dsimtibas laikos Latweeschi tis dsiit bija krittischfai sawā apfinafchanā par zilwelu un tautu laizigu wehrtibu, fa dsiitaki wairs newareja. Nesinnu, wai bija dumimiba ween, wai arr skandiba, tad fazzhi no tahda, kam Deews bija palihdsejis tahaku tist: „kas winsch tahds irr? tahds pats sem neeks, kā mehs.“ Taggad no fcha dsiitka grabwa israhpuschees, Latweeschi fahf staigabt pa zeetu zellu un sawas tautas hebrnus zeehi, un mahzitajus ihpaschi no fawjeem zelt. Bet katram zettam irr abbejās pu-fes grahwji, un daschu reis dsiitas behres, ja zelsch pats irr augsts. Lai nekriht nu obtrā pussē atkal grahwī, un tas notiks, ja Latweeschi few paschus ween fahfs laischt un butschoht, fwechu tautu wihrus un fwechu tautu aug-staku buhshanu un kulturu arbihdidomi un nizzinadami. Ja appinis ap appini tihsees, tad paliks semme un sapuhs, bet ja wihses ap slipru meetu, tad kahps augschā, tad seedebs un nessihs auglus. Tu behrns fleenahs us aug-schu pee saweem wezzafeem turredamees, ta tauta kahpi us augschu, turredamees pee Deewa wahrdeem, pee rizzibas, pee finnafchanahm, pee augstakas glithibas, pee fa wissas tautas strahda, kas wissahm peederr, jo, wissas tautas irr weena familija.“

3) Alnn. I. runna arri par tahdahm leetahm, ko war-ram fwehrt un mehricht. Lai schabs apflattahm! Alnn. I. falka: 39. ds. tas wilzeens 1. pantā: „jan mihta natts nahk klahf,“ irr preessch schabs weetas dseedafchanas, fa arr vawiffam fchō silbu fmagguma deht nederrig! Dseesmu rohā fchi weeta tā stahw:

Es iuhdu wihsus, kas no dseedafchanas ko proht, lai paschu nu reds un spreesch; turklaht es apseezinaju fche preessch wihses, ja Alnn. fungam zaur 3 dseesmu-prahf-geem wihses, ko es arri par tahdeem atsibstu, isdohdahs parahdiht, fa silbu un nohschu fmagrums te nesaderr kohpā, tad es gribbu Alnn. fungam us wihsu dsiywi par salpu valisti.

12. ds. stahw	1. ja,	muh-s wif-sus
bet Alnn. pagehr	2, lai	brih - wi - ba
	1, ja,	wif - sus muhs
	2, brih	wib' lai

Nenemmat par launu, Alnn. I., fa nu man arr irr brihnum, brihnum tis leels, fa lunga tihrum. Nenem-mat par launu, la nu man arr nahk prahfā, ko wezzee faudis dseed:

Ras tee rohdi fijatais?
Rohdi, rohdi, vuiku rohdi —
Mann' anguma neemat. ji!
Al la ridi ral la la.

Sijabami, wehstidami
Rohdi, rohdi, vuiku rohdi!
Gefriht patdi jehnalas
Al la ridi ral la la.

Lai Juhsu yellawu maiss teek pilns, tad pats wehl pee-behrschu scho un to, ko daschi no Juhseseem par yellawahm nosaultas.

Efsoht leela waina, fa dseesmu rohta ar Wahzeeschu bohlsabechu driketa. Waijadsejis „Lateineeschu burtu.“ Peelitschu: Wehlejohs, fa ar laiku wihses Eiropeeschem buhnt Lateineeschu bohlsabi. Bet lahs nahk ar gaidischau.

Efsoht par negohdu, fa Latweeschi tautas dseesmas par lauka-, un Wahzeeschu dseesmas par dahrfa-pukkehm nosaultas. Schē ne la nepeelitschu, lai brihnum paleek teem, kas negribē prahfu zillaht.

Bet gloschi par traflu efsoht, fa ta Latweeschi hymne: „Deews fwehrt Widsemmi“ pehz Pruhschu wihses dseedama. Peelitschu: Pruhschu leela walstiba nelaunahs dseedahf fawu „Heil dir im Siegerfranz“ pehz Angku meldina: „God save the King.“

Weelihmeschu wehl: Redi, kur lepni laudis! Bet wezz-schi falka: kas augstu kahp, tas semmu friht — taī ohra grahvi, par ko pirmak runnaju.

Bet wehstichanas un sijashanas pasaule newarr buht. Bet kur wehti, tur putteliu netruhkf. Puttelki mettahs us kruhlim. Dseedatajeem walhaga tihra gaisa. Dseedatajus noscheliojoh bija jataifa durris un lohgi walla, lai wehstich rausz zauri. Lai Deews dohd us preesschū tihru gaisu!

J. Bimse.

Schaujamee riht.

Efham dsirodejusch, ta „Balt. Zeitung“ rafsta, fa daschöd Kursemmes apgabbałosz schaujamee riht, kas pee semnekeem atraisti, no polizejas waldnekeem tikkuchi atnemti, tapehz, fa minneteem semnekeem truhluſe ta atlauschana, tahdus erohtschus turreht.

Berram, fa minnetee polizejas waldneeli schinu leeta buhs pehz likkumeem darrijuschi, jo Kursem-mes semnekeem wehl lihds schai balta deenat lilkumi aisleeds, bes muishas waldibas atlauschanas faut kahdus schoujamus rihtus turreht un schahdu atlauschana, fa jaw sinnoms, muishas waldibas lohti retti semnekeem pesczikir.

Schahds likkumu nosazzijums zehlees is semnekeem laikeem, bet laiki lihds schim arveen irr pahrgrohsjuschees.

Minnheits likkumu nosazzijums pretti stabjahs muhsu laika waijadstbahm, ja eemehrojam ziltu kahdu leetu. Muhsu augsta keisera waldiba, fa awises to jaw stanoyuscas, us tam strahda, lai wissahm lauschu kahdahm buhnt larra deenesta jaeestahjahs un schahda pahrgrohschana larra deenesta leetās drihs notiks, warbuht jaw pehz gadda laika. Ar schihs pahrgrohschanas pamatiu nefaweenojahs likkums, kas schaujamu rihtu turretschana leeds. Ra Kursemmes semneeks lai teek par duhschigu un weissu larra-wihru, kad winsch sawā jaunibā no schaujameem rihtkeem beebechts, nedrihsstejis tohs sawā rohdi nemt! Pahrgrohschanai larra deenesta leetās par

labbu gan derretu, la atzeltu lissumu, kas leeds semneekem schaujamu rihiu turrefchanu.

Geschicht krohna pagasteem schi leeta preefsch semneekem taggad bruszin labbaka. Kad arri nepeemmetum, la Domehnu waldiba, kas schinnis pagastos waldneelu weetu eemem, dauds lehnaka hijuse aisleegschana, lai semneekem nebuhtu schaujamu rihiu, tad tas tatschu mums ja-eewehro, lai muischais waldiba jeb muischais polizeja krohna muischais pagasta wezzaka rohsas. Tapehz krohna nowaddos pagastu wezzakeem ta wassa, schaujamu rihiu turrefchmu semneekem attaut un pee tam tatschu newaram dohmaht, lai pagasta wezzakee schahdu attaufchanu bes eemesla leegs.

La spreeduse Baltijas awise (Balt. Zeitung). Mehs no sawas pusses schim spreedumam gribbam kahdu wahrdianu peelit.

Sinnams, kas schaujamus rihius leeds, irr zehlees is fennakeem laikeem, is dsimtuhfchanas laikeem, fur laudihm zittadu teesibu nebijs, lai ta teesiba, saweem fungem falpoht; tapehz naw jabrihnahs, lai winnacem ne-atahwa schaujamus erohtschus turreht, wai nu baididamees, lai laudis dumpi nezelkoht, jeb wai negribbedami, lai tee sahltu mescha putnus meddiht, fungi to darrijuschi, tas weenalga, mums peetiks peemiunejuschem, tapehz semneekem schaujamee rihiu nebuhtu leedsami. Meddischana jeb „jalts brihwiba“ lihds schim palissuse muischneelu teesa un wehl turymal paliks, tapehz lai winnai sun sawu teesibu usstapiht, jo rets kahds buys sawu mahju par dsimtu virzis, bes lai nebuhtu peenehmis kontrakti, kurrä meddischana nebuhtu tiskai attauta muischais ihpaschneekam. Bet neba par meddischana griibejahm rassicht, jo ia naw swarriga leeta, wai semneekam attauts meddiht, wai ne; bet tiskai to griibejahm peemiuneh, lai semneekam derr un waijaga schaujamus rihius turreht. Neretti awises sianojuschas, lai laupitaji mahjahm usbrukkuschi un tahs islaupiujuschi; un to tahdi tehwiki arri drohshi ware isdarriht, jo mahjneekem neweenam erohtschu naw, ar kurreem tahdus weesus warretu peenahkami sanem. Tapat kad trakki sunai usslihdoduschi, sah lohpus apreet, ar ko lai trakkohts sunnus nokauj? Flintas (bisses) naw, laikam fahls us asti tad ja-usberr, lai suns pagaida, lihds dasschais famelle un to nodurr. Arri preefsch mescha putnu atgainaschanas, kas druwahm un dahrseem skahdes darra, schaujamee rihiu waijadfigi. Kad nu schaujamo rihiu naw, tad zittadi lai jalihdsabs. La par prohwi kahdam semneekam, kas few jaunas ahbeles bija fastahdijis, sahki pa nakti winna dahrja nahza un kohleem misas grausa. Semneeks no-eet pee funga luhtees, lai wiinam attautu flinti preefsch sakkeem turreht. Sinnams, fungis to ne-atahwa, bet labbu padohmu dewa: „Issaiji ap dahrja seenu, tad sahki, seena pa-ehbuschi, ahbeles negrausjhs.“ Wai semneeks scho gudro padohmu peenehmis, to neinuam.

Sinnam arr tahdu apranti, fur agrakos laikos semneekem, kas ween pratka schaut, neweens neaisleedsa flintes turreht un semneeli neween salkus, het arri putnus schahwa. Bet jaunalos laikos ar reissi, bes kahdas papreessch-sianoschanas, teem flintes tilka atnaemtas — bes kahdas atlihdsinachanas ta, lai neweens ne-edrohfschinajahs pehz tahn wairs praffiht.

Katram zilwelam waijaga tik dauds teesibas, lai winsch warretu fewi un sawu mantu pasargah; tapehz arri semneekam schaujamee rihiu buhtu jaturi'.

Bilweku skaitlis wirs semmes.

Pehz jaunalahm statistikas sinnahm irr taggad muhsu semmes lohbe apdsjhwota no 1,380,000,000 falli weens tuhksiosch trihs flinti astordefmit millio-neem zilwekeem. No scheem peederr Raulaszi zilwelu slakai 380 millioni, Mongolu 580 mill., Nehgeru 200 mill., Malajeschu 220 mill. un Ame-ka 1 mill. Indianeru. Schee runna 3064 waldo-das un apleezina 1000 daschadas tizzibas. Igad-dus mirsi 33 mill. 333 tuhlest. 333 zilweli, katrä deenä 91,954, katrä stunda 3730, katrä minnute 60 katrä sekunde 1 zilwels. Nomirruschu skaitlis teek atkal zaur peedsinamuscheem no jauna pildihts. Widdejs wezzums zaur zaurim rehkinahs istaifa taggad 33 gaddus. No iksatra 10,000 zilwelu aif-needs tikkai weens zilwels 100 gadbu wezzumu, no iksatra 500 weens 80tu un no iksatra 100 weens 65tu gadbu. Apprezzejuschees, un augstu fahrtu laudis ilgal, nelä semmu. No iksatra 1000 zilwelu apprezzejahs 65, Mai, Juni un Dezember mehne-schöss mehds wisswaikaf kahdas buht. Parvassarä dsimmuschi behrni irr stiprati un spehzigaki, nelä tee, kas zitta gadda laika peedsimst. Dsimschanas un mirechanas mehds wisswairak nattis notilt. Astota daska no wisseem eedsihwotajeem vihrischku fahrtas irr preefsch karra deenesta derrigi.

H. Poliansky.

Nihgas Latweeschu beedriba

28ta Janwar pulst. 4 pehz pusdeenas —

pilna sapulje.

Preefschleekumi buys schahoi:

- 1) Gadda pahrsfats.
- 2) Sinas pahrt beedribas barrischananm no 1871 un 1872 g.
- 3) Runnas-wihru zelchana.
- 4) Pahr eeraifamu behru-naudas lahti.
- 5) Pahr dascheem beedribas lissumu paragrafeem, kas buhtu pahrtaisami.

Pee ee-eschanas katram ja-usrahda scha g. beedru-fahrt.

Runnas-wihri.

Nihgas Latw. labdarrischanas beedriba.

4ta Febr. pulst. 3 pehz pusdeenas —

pilna sapulje

debt revidentu zelchana, — tapehz, lai 21ma Janwar nebij waijadfigs skaitis beedru fanahdis.

Preefschneebiba.

Athilledams redaktehrs: A. Peitan.

